задачки-закачки-1, гр. 2 и 3

6 март 2014 г.

- 1. За кои формални езици L итерацията им L^* е краен език?
- 2. Докажете, че езикът L е регулярен, където:
  - (a) $L = \{w \in \{0,1\}^* \mid w \text{ е запис на число в двоична бройна система (без водещи нули!)}\}$
  - (б) $L = \{w \in \{0,1,\dots,9\}^* \mid w$ е запис на число в десетична бройна система, което се дели на 5, но не и на 25 $\}$
  - (в) $L = \{w \in \{0, 1, 2\}^* \mid w$ е запис на число в троична бройна система с дължина, деляща се на $3\}$
  - (г) $L = \{w \in \{a\}^* \mid |w| = 3x + 8y$ за някои неотрицателни цели x, y, за които $x + y > 2\}$
  - (д) $L = \{w \in \{a, b, c\}^* \mid w$ съдържа точно 3 пъти буквата $a\}$
  - (e) $L = \{w \in \{a, b, c\}^* \mid w$ съдържа точно веднъж буквата a, точно два пъти буквата b и точно три пъти буквата $c\}$
- 3. Напишете регулярен израз за езика:
  - (a) $L = \{w \in \{a, b, c\}^* \mid w$ има префикс abc и суфикс $ca\}$
  - (б) $L = \{w \in \{a, b, c\}^* \mid w \text{ не съдържа две последователни еднакви букви}\}$
  - (в) $L = \{w \in \{a, b, c\}^* \mid w \text{ съдържа три последователни еднакви букви}\}$
  - (г) $L = \{w \in \{a, b, c\}^* \mid w \text{ съдържа точно веднъж думата } bca\}$
  - (д) $L = \{w \in \{a, b\}^* \mid \text{в } w \text{ има поне две последователни букви } b$ след всяко срещане на буква $a\}$
  - (e) $L = \{w \in \{a,b\}^* \mid w$ съдържа ab и е с четна дължина $\}$
  - (ж) $L = \{w \in \{a, b\}^* \mid \text{в } w \text{ има равен брой срещания на } ab \text{ и } ba\}$
  - (з) $L = \{w \in \{a,b\}^* \mid$ в w се срещат думите ab и ac и последното срещане на думата ab е преди първото срещане на думата $ac\}$
  - (и) $L = \{w \in \{a,b\}^* \mid w$ съдържа всяка възможна дума с дължина 2 точно по веднъж $\}$
- 4. Напишете пълен регулярен израз (без да има ... в него) на един ред от тетрадката, който разпознава точно 256 думи над азбуката $\{a,b\}$. А 257? А 255?
- 5. Знаем, че езикът $L_{()}$ от балансирани скоби не е регулярен. Следните езици регулярни ли са:
  - (a) $\{w \in L_{()} \mid |w| \le 8\}$
  - (б) $\{w \in L_0 \mid w \text{ е с нечетна дължина}\}$
- 6. Да се докаже, че обръщането L^R на регулярен език L е регулярен език.

Доказателство. За примитивните регулярни езици имаме $\{\}^R = \{\}, \{\epsilon\}^R = \{\epsilon\}, \{a\}^R = \{a\}$ (значи са регулярни). Нека K^R е регулярен за произволен регулярен език K, имащ регулярен запис с по-малко от k>0 прилагания на регулярните операции. Нека L е регулярен език, имащ регулярен запис с точно k прилагания на регулярните операции. Възможни се следните случаи за L:

- $L = K_1 \cup K_2$, където K_1 и K_2 са регулярни и от индуктивното предположение, K_1^R и K_2^R също са регулярни. Тогава $L^R = (K_1 \cup K_2)^R = K_1^R \cup K_2^R$ е регулярен, защото е обединение на регулярни езици.
- $L = K_1K_2$, където K_1 и K_2 са регулярни и от индуктивното предположение, K_1^R и K_2^R също са регулярни. Тогава $L^R = (K_1K_2)^R = K_2^RK_1^R$ е регулярен, защото е конкатенация на регулярни езици
- $L = K^*$, където K е регулярен и от индуктивното предположение, K^R също е регулярен. Тогава $L^R = (K^*)^R = (K^R)^*$ е регулярен, защото е итерация на регулярен език.

Във всички възможни случаи за L доказахме, че L^R е регулярен. От това по индукция следва, че ако L е регулярен, то и L^R е регулярен.

- 7. Нека $L \subseteq \{0,1\}^*$ е регулярен език. Докажете, че следният език е регулярен: $L' = \{s(w), w \in L \mid s(w) = \text{разменяме нулите и единиците в } w\}$
- 8. Нека L е регулярен език. Докажете, че ако удвоим всяка буква във всяка дума на L, новият език също е регулярен.
- 9. Нека L е регулярен език. Докажете, че езиците L_{even} , съставен от думите на L с четна дължина и L_{odd} , съставен от думите на L с нечетна дължина, са регулярни.
- 10. Нека A и B са регулярни езици над една и съща азбука Σ . Перфектно картоподреждане $A \clubsuit B$ на A и B наричаме следния език:

$$A \clubsuit B = \{ a_1 b_1 a_2 b_2 \dots a_k b_k \mid a_1 a_2 \dots a_k \in A, b_1 b_2 \dots b_k \in B, a_i \in \Sigma, b_i \in \Sigma \}$$

Да се докаже, че перфектното карторазбъркване на два регулярни езика е регулярен език.

11. Нека L е регулярен език над азбуката Σ . Да се докаже, че перфектните картораздавания на L са регулярни:

$$L_A = \{a_1 a_2 \dots a_k \mid a_1 b_1 \dots a_k b_k \in L, a_i \in \Sigma, b_i \in \Sigma\}$$

$$L_B = \{b_1b_2 \dots b_k \mid a_1b_1 \dots a_kb_k \in L, a_i \in \Sigma, b_i \in \Sigma\}$$

- 12. Нека L е регулярен език. Да се докаже, че префиксите на всички думи в L образуват регулярен език.
- 13. Съставете крайни детерминирани автомати за езиците от задачи 2 и 3.

